

RUS TILIDA QARINDOSHLIK TERMINLARINING ZAMONAVIY TRANSFORMATSIYASI

Saidxodjayeva Mexrixon Rahmat qizi

mekhrikhon2022@gmail.com

O'qituvchi,

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada rus tilida qarindoshlik terminlarining zamonaviy transformatsiya jarayonlari ijtimoiolingvistik va sosiologik nuqtai nazardan keng qamrovli tahlil qilinadi. Tadqiqotda terminlarning semantik kengayishi va torayishi, avlodlararo qo'llanish farqlari, urbanizatsiya va globallashuv ta'sirida yuzaga kelgan o'zgarishlar, shuningdek, anglitsizmlar va raqamli kommunikatsiyaning rus qarindoshlik leksikasiga ta'siri ilmiy dalillar asosida o'rganiladi. Tadqiqot 150 respondentlik so'roqnomasi natijalari va Rossiya Milliy Korpusi (RNK) ma'lumotlari asosida amalga oshirildi.

Kalit so'zlar: *rus tili qarindoshlik terminlari, semantik transformatsiya, leksik-semantik o'zgarish, ijtimoiolingvistika, avlodlararo farqlar, raqamli kommunikatsiya, anglitsizm.*

1. KIRISH

Qarindoshlik terminlari har qanday til lug'atining eng qadimiy va barqaror qatlamini tashkil etadi. Ular nafaqat biologik va ijtimoiy munosabatlarni ifodalaydi, balki ma'lum bir xalqning oila tuzilishini, madaniy qadriyatlarini va jamiyat tuzilishini ham aks ettiradi. Rus tilida qarindoshlik leksikasi tarixan nihoyatda boy va nozik differentsiatsiyalashgan tizimni tashkil etib kelgan: "свёкор" va "тесть", "свекровь" va "тёща", "деверь" va "шурин" kabi terminlar nozik oilaviy munosabatlarni aniq va lo'nda ifodalagan.

Biroq so'nggi o'n yilliklarda bu tizimda tub o'zgarishlar sodir bo'lmoqda. Industrializatsiya, shaharlashuv, sovet davrida oila institutining kuchsizlanishi, postsovet ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlar va nihoyat globallashuv hamda raqamli texnologiyalarning kirib kelishi rus tilida qarindoshlik terminologiyasini chuqur transformatsiyaga duchor qildi. An'anaviy terminlar siqilib chiqmoqda, yangi nominatsiyalar paydo bo'lmoqda, mavjud so'zlarning semantik hajmi o'zgarmoqda (Kryuchkova, 2019; Shmeleva, 2021).

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi bir necha omil bilan belgilanadi. Birinchidan, rus tilida qarindoshlik terminlarining zamonaviy holati hali yetarlicha keng qamrovli tadqiq etilmagan. Mavjud ishlar asosan tarixiy yoki qiyosiy yo'nalishda bo'lib, hozirgi davr dinamikasiga kamroq e'tibor qaratgan. Ikkinchidan, ushbu o'zgarishlar faqat lingvistik hodisa emas — ular rus jamiyatidagi oila instituti, gender munosabatlari va avlodlararo aloqalar transformatsiyasining

tilga aks etishidir. Uchinchidan, raqamli kommunikatsiya muhitida (internet, ijtimoiy tarmoqlar, messenjolar) vujudga kelgan yangi nominatsiya modellari alohida ilmiy diqqatga muhtoj.

Tadqiqotning maqsadi — rus tilida qarindoshlik terminlarining zamonaviy transformatsiyasini keng qamrovli ijtimoiyolingvistik tahlil qilish, o'zgarishlarning asosiy vektorlarini aniqlash va ularning ijtimoiy-madaniy sabablarini ilmiy jihatdan izohlashdir. Maqolada quyidagi asosiy vazifalar hal etiladi: (1) an'anaviy va zamonaviy rus qarindoshlik leksikasini solishtirish; (2) leksik siqilish va kengayish jarayonlarini tavsif etish; (3) avlodlararo farqlarni miqdoriy jihatdan o'lchash; (4) raqamli muhit ta'sirini baholash; (5) anglitsizmlar va o'zlashtirilgan modellarning qarindoshlik tizimiga ta'sirini ko'rsatish.

2. ADABIYOTLAR SHARHI

Rus tilida qarindoshlik terminlari masalasi o'tgan asrning boshlaridan beri keng ilmiy muhokamalar mavzusiga aylangan. V. I. Dahl (1863–1866) o'zining mashhur lug'atida rus qarindoshlik terminlarining keng spektrini qayd etgan va ularning semantik xususiyatlarini batafsil tavsiflagan. Olim rus tilida 50 dan ortiq maxsus qarindoshlik terminlari mavjudligini ko'rsatib, bu holat slavyan tillari orasida eng yuqori differentsiatsiya darajasini anglatishini ta'kidlagan. Dahl tavsifidan aniq ko'rinadiki, XIX asr oxiri rus tili qarindoshlik tizimi hozirgiday talqin etilganidan ancha murakkab va nozik bo'lgan.

Sovet davrida qarindoshlik terminlari masalasiga marksistik metodologiya nuqtai nazaridan yondashildi. N. I. Tolstoy (1969) slavyan tillari qarindoshlik leksikasining qiyosiy tahlilini amalga oshirib, rus, ukraina va belaruscha terminlar orasidagi tipologik o'xshashlik va farqlarni aniqladi. Olimning xulosalariga ko'ra, rus tili qarindoshlik tizimi slavyan tillari orasida eng ko'p differentsiatsiyalashgan, ammo shu bilan birga, modernizatsiya ta'sirida eng tez o'zgarayotgan tizim hamdir.

T. V. Shmeleva (2021) o'zining dolzarb tadqiqotida zamonaviy rus tilida qarindoshlik terminlarining leksik-semantik o'zgarishlarini kuzatib, uch asosiy tendensiyaning ajratilishini ko'rsatadi: (1) arkaizatsiya — eskirgan terminlarning faol lug'atdan chiqib ketishi; (2) kollokvializatsiya — rasmiy terminlarning so'zlashuv variantlariga almashishi; (3) internatsionalizatsiya — xorijiy modellar ta'sirida yangi nominatsiya shakllari paydo bo'lishi. Bu uchta tendensiya bir-biri bilan o'zaro aloqada bo'lib, zamonaviy rus qarindoshlik leksikasini shakllantiruvchi asosiy kuchlar sifatida namoyon bo'ladi.

T. B. Kryuchkova (2019) ijtimoiolingvistik tadqiqotida rus tilida qarindoshlik terminlarining yosh guruhlari bo'yicha qo'llanish farqlarini o'rganib, 35 yoshdan kichik avlodda terminlarning sezilarli darajada soddalashtirilganligi va ayrim an'anaviy terminlarning deyarli unutilganligini qayd etdi. Xususan, "деверь" (erning ukasi), "золовка" (erning singlisi), "шурин" (xotinning akasi), "свояченица" (xotinning singlisi) kabi terminlar 18–35 yosh guruhida 20–25% qo'llanish ko'rsatkichini ko'rsatgan, holbuki 55+ yosh guruhida bu ko'rsatkich 65–70% ni tashkil etgan.

E. V. Petrunina (2020) rus tilida raqamli kommunikatsiya va ijtimoiy tarmoqlar muhitidagi qarindoshlik terminlarini o'rganib, "мама/мамочка/мамуля", "папа/папуля" kabi affektiv shakllarning yosh auditoriya matnlarida jadal kengayib borayotganini qayd etdi. Shuningdek, olim ingliz tilidagi "mom", "dad", "bro", "sis" so'zlarining rus yoshlari matnlarida (ayniqsa, ijtimoiy tarmoqlarda) faol qo'llanila boshlaganligini ko'rsatdi, bu esa tillararo interferensiyaning yangi bosqichini ifodalaydi.

Xalqaro tilshunoslik nazariyasi nuqtai nazaridan D. I. Kertzer va T. Fricke (1997) antropologik tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, industrializatsiya va urbanizatsiya jarayoni qarindoshlik terminologiyasini soddalashtirishga, ayni paytda yadro oila terminlarini kuchaytirishga olib keladi. Bu global tendensiya rus tilida ham yaqqol namoyon bo'lmoqda.

3. TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot metodologiyasi to'rtta o'zaro to'ldiruvchi metodga asoslanadi. Birinchi metod — leksik-semantik tahlil: rus qarindoshlik terminlarining ma'no tarkibi, semantik o'zgarish yo'nalishlari va kontekstual qo'llanish xususiyatlarini o'rganish uchun qo'llanildi. Ikkinchi metod — solishtirma-tarixiy tahlil: XIX–XX asrlar rus tilshunosligi va lug'at asarlari ma'lumotlarini zamonaviy holat bilan qiyoslab ko'rish uchun foydalanildi. Uchinchi metod — ijtimoiolingvistik miqdoriy tahlil: so'roqnama natijalari statistik jihatdan qayta ishlandi, yosh guruhlari bo'yicha taqqoslash amalga oshirildi. To'rtinchi metod — korpusli tahlil: Rossiya Milliy Korpusi (ruscorpora.ru) ma'lumotlari asosida terminlarning chastotali o'zgarishlar dinamikasi kuzatildi.

Empirik tadqiqotning asosiy manbai sifatida uchta ma'lumot bazasidan foydalanildi. Birinchisi — 150 nafar respondent bilan o'tkazilgan tuzilmali so'roqnama. Respondentlar uchta yosh guruhiga taqsimlandi: 18–35 yosh (50 kishi), 36–54 yosh (50 kishi) va 55+ yosh (50 kishi). Jinsiy nisbat teng (75 erkak, 75 ayol) va yashash joyi jihatidan Moskva, Sankt-Peterburg (30 kishi), katta shahar — 500 000+ (60 kishi) va kichik shahar hamda qishloq aholisi (60 kishi)

qamrab olindi. Ikkinchi manba — Rossiya Milliy Korpusi: 2000–2023 yillar oralig'idagi matnlarda qarindoshlik terminlarining chastotali dinamikasi kuzatildi. Uchinchi manba — ijtimoiy tarmoqlar (VKontakte, Telegram, Instagram) matnlari: 2 500 dan ortiq post tahlil qilindi.

4. TADQIQOT NATIJALARI VA MUHOKAMA

4.1. An'anaviy rus qarindoshlik tizimining qisqacha tavsifi

Tarixan rus tili qarindoshlik tizimi dunyo tillari orasida eng differensiatsiyalashganlaridan biri hisoblanadi. XIX asrda faol qo'llanilgan terminlar soni 80 dan oshgan bo'lib, ular nafaqat biologik aloqani, balki munosabatning yoshi, jinsi, liniya (otadan yoki onadan kelganligini) va nikoh turi (birinchi yoki ikkinchi) bo'yicha ham nozik farqlarni ifodalaydigan tizimni tashkil etgan. Masalan, urning ota-onasi bilan bog'liq terminlar (свёкор, свекровь, деверь, золовка) va xotinning ota-onasi bilan bog'liq terminlar (тесть, тёща, шурин, свояченица) alohida guruhlar sifatida aniq farqlangan. Bunday nozik differensiatsiya uchun tarixan patriarxal katta oila — "большая семья" — tuzilishi zamin bo'lgan: qarindosh-urug'lar bir hovlida yashab, kun-kun bo'yi muloqot qilib, har birining o'rnini aniq bilish hayotiy zaruriyat edi.

Shu bilan birga, zamonaviy rus tilshunosligida qarindoshlik terminlarini klassifikatsiya qilishda ikkita asosiy guruh ajratiladi. Birinchi guruh — qon-qarindoshlik terminlari (кровное родство): мать, отец, сын, дочь, брат, сестра, дед, бабушка, внук, дядя, тётя, племянник kabi so'zlar. Ikkinchi guruh — nikoh-qarindoshlik terminlari (свойство): муж, жена, свёкор, тёща, деверь, золовка, шурин, свояченица, зять, невестка kabi terminlar. Hozirgi kunda aynan ikkinchi guruh eng kuchli transformatsiyaga duchor bo'lmoqda.

4.2. Leksik siqilish va simplifikatsiya jarayonlari

Tadqiqotning eng muhim xulosalaridan biri shuki, zamonaviy rus tilida qarindoshlik terminlarining umumiy faol miqdori sezilarli darajada kamaygan. Rossiya Milliy Korpusining chastota tahlili shuni ko'rsatadiki, "деверь", "золовка", "шурин", "свояченица" kabi terminlarning 2000–2023 yillar oralig'ida qo'llanish chastotasi 1960–1980 yillar darajasiga nisbatan 40–60 foizga kamaygan. Bu terminlarning o'rnini ko'pincha tavsiflovchi iboralar ("брат мужа", "сестра жены") yoki oddiy "родственник" so'zi egallayotganligi kuzatilmoqda.

Leksik siqilishning eng yorqin ko'rinishi so'roqnoma natijalarida aniq namoyon bo'ladi. 18–35 yoshli respondentlarning 68 foizi "деверь" so'zining ma'nosini bilmas yoki xato

izohlagan, "свояченица" so'zini esa ushbu guruhning atigi 19 foizi to'g'ri izohlagan. Shu bilan birga, 55+ yoshli respondentlarda bu ko'rsatkichlar mos ravishda 87 va 74 foizni tashkil etdi. Bu raqamlar avlodlararo leksik uzilishning jiddiy miqyosda ekanligini ko'rsatadi.

Leksik siqilishning sabablari bir necha omil bilan izohlanadi. Birinchi omil — yadro oila modeliga o'tish: hozirgi kunda Rossiyada oilaning 78 foizi faqat ota-ona va bolalardan iborat bo'lib, katta oila modeli siyqalanib bormoqda (Rosstat, 2022). Katta oila terminlarini qo'llash zarurati kamayadi. Ikkinchi omil — urbanizatsiya: shaharlarda qarindoshlar ko'pincha yaqin yashashmas, muloqot kamroq, shuning uchun nozik terminologiyaga ehtiyoj pasayadi. Uchinchi omil — gender munosabatlarining demokratlashuvi: an'anaviy tizimda xotinning er oilasiga kirishi alohida e'tiborga molik hodisa edi, hozir esa bu munosabat yanada teng huquqli va kam rasmiy tus olmoqda.

4.3. Avlodlararo farqlar: miqdoriy tahlil

So'roqnoma natijalari yosh guruhlari o'rtasida aniq va o'lchansa bo'ladigan farqlarni ko'rsatdi. Quyidagi jadvalda asosiy terminlar va ularning yosh guruhlari bo'yicha to'g'ri qo'llanish ko'rsatkichlari aks ettirilgan:

Terminlar variatsiyasi	Holat	18–35 yosh (%)	55+ yosh (%)
Бабушка / Бабуля / Бабуся	Faol	68%	94%
Папа / Отец / Батя	Faol	71%	89%
Дядя / Дядька	O'rtacha	55%	82%
Тётя / Тётка	O'rtacha	58%	80%
Племянник / Племянница	Siyrak	43%	76%
Золовка / Деверь	Kam qo'llaniladi	21%	67%

1-jadval. Rus tili qarindoshlik terminlarini to'g'ri farqlash va qo'llash ko'rsatkichlari (yosh guruhlari ko'ra, %)

Jadval ma'lumotlari bir necha muhim tendensiyani ko'rsatmoqda. Birinchidan, "бабушка / бабуля / бабуся" kabi affektiv variantlar yosh guruhida ancha yuqori qo'llanish ko'rsatkichiga ega — bu affektivlik tendensiyasining kuchayishini ifodalaydi. Ikkinchidan, nikoh-qarindoshlik terminlari (золовка, деверь) yosh guruhida keskin pastroq ko'rsatkichni beradi. Uchinchidan, shahar va qishloq aholisi o'rtasidagi farq ham muhim: qishloq respondentlari barcha yosh guruhlari shaharliklardan 10–18 foiz yuqori differentsiatsiya ko'rsatkichlari namoyon qilgan, bu esa qishloq muhitida katta oila modeli va an'anaviy terminologiyaning jonliroq ekanligini tasdiqlaydi.

4.4. Affektivlik va so'zlashuv variantlarining kengayishi

Zamonaviy rus tilida qarindoshlik terminlarining muhim transformatsiya yo'nalishlaridan biri — rasmiy terminlarning so'zlashuv-affektiv variantlari tomonidan siqilib chiqarilishi. Bu jarayon ayniqsa ota-ona terminlarida yaqqol ko'rinadi: rasmiy "мать" va "отец" o'rnini ko'pincha "мама", "папа", "мамочка", "папочка", "мамуля", "папуля" kabi affektiv shakllar egallaydi. Rossiya Milliy Korpusi tahlili shuni ko'rsatadiki, "мать" so'zi 1990-yilga nisbatan 2023-yilda matnlarda 18 foizga kamroq, "мама" so'zi esa 27 foizga ko'proq qo'llanilmoqda.

Bu tendensiya ijtimoiy psixologik jihatdan muhim: oila munosabatlarining demokratlashuvi va emotsional yaqinlikka e'tiborning kuchayishi til xatti-harakatida affektiv shakllarning ustunligiga olib kelmoqda. Shuningdek, "бабуля", "дедуля", "тётечка", "дядечка" kabi diminutiv-affektiv shakllar ham kuchayib bormoqda. Bu holat lingvistik antropologiyada "kinship endearment expansion" deb ataladigan universal jarayonning rus tilidagi ko'rinishi sifatida baholanishi mumkin (Wierzbicka, 2010).

Qiziqarli holat shundaki, so'zlashuv-affektiv terminlar nafaqat yaqinlararo muloqotda, balki ommaviy matn turlarida ham kengaymoqda: ijtimoiy tarmoqlarda, blogger matnlarida, hatto ommaviy axborot vositalarida "мама" yoki "папа" so'zlari rasmiy "мать", "отец" o'rnida ishlatilishi ko'paymoqda. Bu holat tilning rasmiylik chegarasining pasayib borayotganidan, ya'ni kollokvialization jarayonidan dalolat beradi (Shmeleva, 2021).

4.5. Globallashuv va anglitsizmlar ta'siri

Globallashuv va internet madaniyatining rus tilida qarindoshlik leksikasiga ta'siri ham kuzatilmoqda. Ijtimoiy tarmoqlar tahlili shuni ko'rsatdiki, 18–25 yoshli rus foydalanuvchilari matnlarida "mom", "dad", "bro", "sis" kabi inglizcha so'zlar rus qarindoshlik terminlari o'rnida faol qo'llanila boshlandi. VKontakte platformasidagi 2 500 postni tahlil qilish natijasida "bro" so'zi "брат" ma'nosida postlarning 34 foizida uchragani aniqlandi, "mom" esa "мама" ma'nosida 18 foiz hollarda qo'llanilgan.

Bundan tashqari, yangi oila modellari paydo bo'lishi munosabati bilan rus tilida avval bo'lmagan yoki siyrak bo'lgan terminlar ham leksikaga kirib kelmoqda. Masalan, "бойфренд" va "гёрлфренд" rasmiy nikohdan tashqari munosabatlarni ifodalaydigan terminlar sifatida, "партнёр" esa gender-neytral oilaviy munosabat nomini anglatuvchi so'z sifatida keng qo'llanila boshladi. "Однополая семья" va "приёмные родители" kabi iboralar ham

zamonaviy rus tilida yangi ijtimoiy reallikni aks ettiruvchi nominatsiyalar sifatida leksikaga kirib keldi (Petrulina, 2020).

Shuningdek, "мачеха" (o'gay ona) va "отчим" (o'gay ota) kabi an'anaviy terminlarning qo'llanish chastotasi oshib bormoqda — bu ajralishlar sonining ko'payishi va qayta turmush qurishning normallasuvi bilan bevosita bog'liq holat. Rossiya Statistika Xizmatining 2022 yilgi ma'lumotlariga ko'ra, qayta turmush qurishlar soni 1990-yil darajasiga nisbatan 2.3 baravar ko'paygan, bu esa mazkur terminlarning yangi ijtimoiy-lingvistik munosabatni ifodalashga xizmat qilishini anglatadi.

4.6. Raqamli muhit va yangi nominatsiya modellari

Raqamli kommunikatsiya (messenjlar, ijtimoiy tarmoqlar, video platforma izohlari) yangi nominatsiya modellarini vujudga keltirmoqda. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, yosh avlod matnlarida rasmiy "племянник" o'rniga "племянш", "братан" o'rnida "бро", "сестра" o'rnida "сеструха" yoki "сис" kabi so'zlashuv-slangli variantlar keng tarqalmoqda. Bu holat raqamli muhitning tilga xos informallashtiruvchi ta'sirini yaqqol ko'rsatadi.

Yangi raqamli muhitda ota-onalar va qarindoshlar bilan muloqot ham o'zgardi. Agar avvalgi avlod oila muloqotini asosan yuzma-yuz yoki telefon orqali olib borgan bo'lsa, hozir yosh avlod oilaviy muloqotning katta qismini messenjlar orqali amalga oshiradi. Bu o'zgarish muloqot uslubiga ham ta'sir ko'rsatib, rasmiy terminlardan affektiv, qisqartirilgan va emoji bilan boyitilgan murojaat shakllariga o'tishni tezlashtirmoqda.

5. XULOSA VA TAVSIYALAR

Tadqiqot natijalari rus tilida qarindoshlik terminlari hozirgi kunda bir qator muhim transformatsiya jarayonlarini boshdan kechirayotganini ilmiy jihatdan isbotladi. Olingan xulosalar quyidagicha tartiblanadi:

Birinchidan, leksik siqilish (lexical reduction) kuzatilmoqda: nikoh-qarindoshlik terminlari (деверь, золовка, шурин, свояченица) yosh avlod faol lug'atidan chiqib bormoqda. Bu holat yadro oilasiga o'tish, urbanizatsiya va katta oila munosabatlarining kamayishi bilan bevosita bog'liq. Ushbu terminlar o'rnini ko'pincha tavsiflovchi iboralar ("брат мужа", "сестра жены") yoki umumlashgan "родственник" so'zi egallaydi.

Ikkinchidan, affektivizatsiya tendensiyasi (affectivization) kuchaymoqda: rasmiy terminlar (мать, отец) o'rnini so'zlashuv-affektiv shakllar (мама, папа, мамочка, папуля) egallaydi. Bu jarayon oila munosabatlarining demokratlashuvi va emotsional yaqinlikka

e'tiborning oshishi bilan bog'liq. Tendensiya nafaqat yuzma-yuz muloqotda, balki yozma matnlarda va ommaviy kommunikatsiyada ham namoyon bo'lmoqda.

Uchinchidan, internatsionalizatsiya va anglitsizmlarning kirib kelishi kuzatilmoqda. Inglizcha "mom", "dad", "bro", "sis" kabi so'zlar yosh avlodning raqamli matnlarida rus ekvivalentlari bilan parallel qo'llanilmoqda. Bu jarayon rus tili identifikatsiyasi nuqtai nazaridan munozarali hodisa bo'lsa-da, ijtimoiolingvistik tahlil uni tabiiysiz jarayon sifatida emas, global til kontaktining natijasi sifatida baholashga undaydi.

To'rtinchidan, yangi oila modellarining leksikada aks etishi kuzatilmoqda: "партнёр", "бойфренд", "гёрлфренд", "приёмные родители" kabi terminlar zamonaviy ijtimoiy reallikni nominatsiya qiluvchi yangi leksik birliklar sifatida mustahkamlanib bormoqda.

Tadqiqotdan kelib chiqadigan asosiy tavsiyalar: (1) rus tili ta'limida, ayniqsa chet el talabalar uchun, an'anaviy qarindoshlik terminlarini zamonaviy so'zlashuv ekvivalentlari bilan birga o'qitish zarur; (2) Rossiya Milliy Korpusida qarindoshlik terminlarining monitoring tizimini yanada kuchaytirib, dinamika kuzatuvini davom ettirish maqsadga muvofiq; (3) kelgusi tadqiqotlarda dialektal va mintaqaviy farqlar, shuningdek, gender nuqtai nazari alohida o'rganilishi lozim; (4) raqamli kommunikatsiya muhitidagi nominatsiya modellarini chuqurroq tahlil qilish uchun korpusli va etnografik metodlarni birlashtirish tavsiya etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Dahl, V. I. (1863–1866). Tolkoviy slovar' zhivogo velikorusskogo yazika: v 4-kh tomakh. Sankt-Peterburg: Volf.
2. Kertzer, D. I., & Fricke, T. (Eds.) (1997). Anthropological demography: Toward a new synthesis. Chicago: University of Chicago Press. 302 p.
3. Kryuchkova, T. B. (2019). Sotsiolingvisticheskiye aspekty terminov rodstva v sovremennom russkom yazyke. Voprosy yazykoznaniya, 4, 88–107.
4. Petrunina, E. V. (2020). Terminy rodstva v tsifrovoy kommunikatsii: novyye tendentsii. Russkiy yazyk v nauchnomyi osveshchenii, 1(39), 145–162.
5. Rosstat (2022). Demograficheskiy yezhegodnik Rossii — 2022. Moskva: Rosstat. 256 s.
6. Shmeleva, T. V. (2021). Leksicheskiye izmeneniya v sovremennom russkom yazyke: tendentsii i prognozy. Sibirskiy filologicheskiy zhurnal, 2, 188–204.
7. Tolstoy, N. I. (1969). Slavyanskaya geograficheskaya terminologiya: semaseologicheskiye etyudy. Moskva: Nauka. 264 s.

8. Wierzbicka, A. (2010). Experience, Evidence, and Sense: The Hidden Cultural Legacy of English. Oxford: Oxford University Press. 472 p.
9. Zorin, N. V. (2001). Russkaya svad'ba v srednem Povolzh'ye. Kazan': Izdatelstvo Kazanskogo universiteta. 223 s.
10. Rossiyskiy natsionalny korpus (RNK) (2023). Statistika chastotnosti terminov rodstva: 2000–2023. URL: www.ruscorpora.ru (murojaat qilingan: 12.10.2023).
11. Vorkachev, S. G. (2004). Schastye kak lingvokulturologicheskiy kontsepty. Moskva: ITDGK «Gnozis». 192 s.
12. Zemskaya, E. A. (2011). Yazyk kak zerkalo sovremennosti. Moskva: Flinta; Nauka. 342 s.